

Glazbenici XXI. stoljeća – 2. dio

aleksandar mihalyi **DAVE DOUGLAS** – koncept cjelovitosti

Davne 1957. godine skladatelj Gunther Schuller skovao je termin *Third stream* za novu vrstu glazbe, ali prigrljenu unutar ozbiljne glazbe. Nju je opisao kao „...glazba koja kroz improvizaciju ili pisanu skladbu ili oboje, sintetizira temeljne značajke i tehnike suvremene zapadne umjetničke glazbe i drugih glazbenih tradicija.”. Jedan od skladatelja koji se s pravom ubraja u ove krugove je i Dave Douglas. On će sam za sebe decidirano reći da nije *jazz* skladatelj ni interpret već glazbenik koji smatra da je izvan sučeljavanja uskih pristupa i definicija ozbiljne i etno glazbe, te *jazza*. Također će često spomenuti da za svoj ansambl 'piše' glazbu. Biografija mu je tipična za glazbenike o kojima govorimo: rođen je 1963. godine, klasična naobrazba, od sedme godine svira trubu, a prvi utjecaji (po njemu) su I. Stravinsky, J. Coltrane i S. Wonder. Muzicira i snima sa Zornom, Cainom, Byronom...

Kod njega je zanimljiv koncept cjelovitosti djela-snimke-koncerta jer ga tako, kroz kreativni proces, ponajbolje objašnjava (naglasimo, po njegovim riječima). On na početku ima ideju ili koncept koju točno zna kako će realizirati; s određenim instrumentima (točnije interpretima) i zvučanjem koji (i elektronskim intervencijama DJ-a) osiguravaju „*realizaciju kompletne vizije*”. Ugrubo bi se moglo reći da je riječ o ideji koja se

ostvaruje određenim doživljajem-raspoloženjima (Douglas voli reći da su to varijacije na temeljni *štimung*) kroz glazbu, odnosno svaka kompaktna ploča ima svoju 'noseću' ideju. Zato su njegovi nosači zvuka u svojoj cijelosti ustvari djela i s njima ćemo ga i predstaviti.

DAVE DOUGLAS: Sanctuary

Avant 066 2

Već ova prva snimka ima sve značajke narednih: precizno odabran ansambl za realiziranje temeljne ideje i izvrsna glazba koja dojmi svježinom i invencijom, a izdvaja ju više no uspješna realizacija ambiciozno zamišljenog projekta, koja je Douglasa naprosto izgurala u prvi plan novoglazbene scene. Kao inspiraciju za ovo djelo autor navodi čitav popis utjecaja, koji u isto vrijeme mnogo govori o njegovom *credu*: J. Coltrane (*Ascension*), O. Coleman (*Free jazz*), P. Boulez (*Le marteau sans maître*) i A. Schönberg (*Pierrot lunaire*), te G. Bocaccio (*Dekameron*) s pričama o katedrali Santa Maria del Fiore u Firenci. Sljedeći kuriozum je postava ansambla: lijevo i desno su simetrično postavljeni trubač, kontrabasist i po jedan član koji manipulira *samplerima*. U sredini je bubnjar s tenorsaksofonom i klarinetom. Snimka je u kontinuitetu – prekid je samo izmjena CD-a. I ovdje je teško dokučiti za što su priređene note, a što je improviziranje (to je i jedna od Douglasovih općih značajki). U formalnom pogledu djelo je simetrično organizirano i na osebujuć način ima nametljivu programsku okosnicu - arhitekturnu formu katedrale i povijesne asocijacije vezane za sakralnu građevinu. Način doziranja i

vrijeme naglih ritmičkih i instrumentalnih rezova – obrata i sampliranje uz hinjenu simetričnost, fasciniraju rezultatom – ukupnim dojmom: gotovo, nekome spokojna a drugome blazirana, pomirba s iznošenim frustracijama i ciljanim anksioznostima zvukovno majstorskog sampliranja. Onima kojima je u glazbi intrigantna i naglašena cerebralna komponenta (uz spomenuta Boulezova i Schönbergova djela dodao bih i neka od Zornovih ili Cutlerovih) velikih glazbenih formi uz iznimno tonsko bogatstvo i virtuozno sviranje, ovo je ambiciozno djelo i audifilska snimka tvrtke Avant (Zorn) prava poslastica.

D. DOUGLAS: Charm of the Night Sky

Winter & Winter 910 015

Ponovno izvrsna uobičajeno snimka postave ansambla u kojoj temeljni ton daje suodnos harmonike i trube u iznošenju sentimentalno-melankoličnog noćnog ugođaja, ali naglašeno urbane provenijencije. Raspon ovoga ugođaja je dojmljiv: od nježnog valcera temeljem francuskog napjeva (*Bal masque*) preko obrade H. Hancocka dojmljive nježnosti (*Little One*) do razigranog *klezmera* (*Facing west*). Prolaz kroz različite forme, žanrove i autore (skladbe su potpisane od nekolicine autora i u njima su korišteni izvorni napjevi) prolazi nezamjetno, budući ih je Douglas odabirao i obradio temeljem spomenute emotivne sastavnice. U spomenutom suodnosu Douglasa i Klucevseka, ovi glazbenici briljiraju na svojim glazbalima; iz trube se čuju akordi koji impresioniraju interpretativnom i inventivnom suptilnošću (posebice u *The Girl with Rose Hips*).

D. DOUGLAS: Witness

Bluebird BMG 09026 63763

Douglas često navodi suvremene filozofe i pisce koje čita i koji utječu na njegovu glazbu. Ovaj je nosač zvuka posvetio njima, a gotovo neposredno užasnut minulim događajima na Kosovu. Naravno da ovo nije bila nagla promjena glazbenih interesa, budući da mu je istočna Europa već dulje vrijeme izvorom nadahnuća. Douglas neće banalizirati svoj uradak radi političke premise; prije je ona parola na ovitku, unutar kojeg je djelo sa svojom glazbenom logikom koja se samo nekim temama, metaforama i asocijacijama može povezati s političkim kontekstom. Citiranje tekstova egipatskog spisatelja Naguiba Mahfouza, koje nerazgovijetno izgovara Waits, i nazivi dijelova su svojevrsni *homage* odabranim autorima, ali i sve se završava na tome. Ovo gusto glazbeno tkivo, u kojem Douglas diskretno iznaša teme (čija su izvorišta u simpatiziranim podnebljima) koje potom varira, i s izvrsnim elektronskim intervencijama elektronikom te doziranim improvizacijama izvanrednih instrumentalista potpuno odražava spomenute značajke naših 'glazbenika'. Ako tome dodamo i osebujno fragmentiranje melodija (ili češće frakturiranje) te ingeniozne asimetrične ritmičke obrasce i posebice Douglasa kao sjajnog trubača, čiji vas fascinantno artikulirani ton impresivno širokog dinamičkog i izražajnog raspona ostavlja kontinuirano koncentriranim, rekli smo dovoljno razloga koji ovu kompaktnu ploču čine događajem sezone. Dugo ostaje u zraku čudan amalgam žestine i, nazovimo to, glazbene onirije pojedinih aranžmana. O članovima ansambla i kvaliteti snimke samo superlativi.